

շած լինէին, այսօր ևս այնտեղ թէև վիճակը գեղեցիկ չէր լինի—որովհետև տաճիկ պաշտօնեաների զեղծումները և քիւրդ ազաների բռնութիւնը տարիներէ ի վեր գրեթէ անտանելի էին դարձրել Հայերի կացութիւնը—բայց գոնէ չէին փորձի Հայաստանի քրիստոնեայ ազգաբնակչութիւնը արեան ծովի մէջ խեղդելու և հազարաւոր զիւղեր ու քաղաքներ կողոպտելով ու բռնի կրօնափոխ անելով, քրիստոնէութեան անունը վերացնելու այդ աշխարհից, Այն ամենը, ինչ որ եւրոպական լրագիրներում գրուել է Հայերի ապստամբութեան և անգլիական գործակալների խռովարար ու գրգռիչ ազդեցութեան մասին՝ տաճկաց սուտերի գործարաններից է ելել, տաճիկ դեսպանութեան արթուն հսկողութեան ներքոյ հարիւրաւոր կեղծ լուրեր ու տեղեկագիրներ մատակարարելով հեռագրական գործակալութիւններին ու համաշխարհային թերթերին՝ գոհացումն տալու համար Եւրոպայի պահանջներին, որ կատարուած անուրանալի եղելութիւնների պատճառն էր հարցնում, եթէ քրիստոնեայ մեծ պետութիւնները իրենց համակրութեամբ բաղդաւորեցնէին Ցաճկաստանի այն նահանգները, որոնց բնակիչներն առաւելապէս յոյներ են՝ կոտորածները ճիշդ նոյն եղանակով յունական նահանգներում տեղի կունենային, Իսկ մահմեդական գաղափարներով բոլորովին իրաւացի կը լինէր այդ, որովհետև իսլամի օրէնքը թոյլ չէ կարող տալ երբէք, որ վեհափառ Սուլթանի մահմեդական և քրիստոնեայ հպատակներն հաւասար իրաւաց տէր լինին, Այդ պատճառաւ տասն և ութ տարիներէ ի վեր Հայաստանի համար խոստացուած բարենորոգումները, քանի որ այդ գաւառների աւերմամբ նոքա իրօք անիրագործելի են դարձել՝ թղթի վերայ կ'մնան, թէև Սուլթանը նոցա գործադրելու համար պատուոյ խօսք է տուել. իսկ պետութիւնների կողմից Սուլթանի հետ նոր յայտագրեր փոխանակելը հայկական հարցի մասին մի անվայել խաղ է, մանաւանդ երբ տաճիկ պաշտօնեաների մինչև երկինք բողոքող եղեռնագործութիւնները Հայաստանում անպատիժ են մնացել մինչև այժմ և կ'մնան, Օսմանեան պետութեան անբարեկարգելի լինելը վաղուց ապացուցուած է...

Ուրիշ միջոց չէ մնում, բայց եթէ պետութիւններն իրենց վերայ առնեն խնամակալութեան բոլոր պատասխանատուութիւնը, որ նոքա արդէն գործ են զնում Թիւրքիայի վերաբերմամբ:

ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ—ՊԱՏՄԱԿԱՆ

ԽԱՉԻ ՆԵՐՔՈՅ

Գիշերոսան այս սեւ արեւի խաւար
Չվհատեցնէ թող քեզ իմ եղբայր.
Վառ աւետաքեր օրոսայ է նշան:
Այդ արշալուսի ընկերն անքաժան

Չն'ս տեսել, ինչպէս միայլ փոթորկին
Յաջորդում է միշտ լուսագեղ երկին,
Եւ քաղցր ժպտով արեւը պայծառ
Գգտում է կրկին սար, դաշտ ու անտառ ...

Խաչիդ տակ ճնշուած դարձեալ դու յուսմ—
Փրկութեան քո ժամն անշուշտ պիտի գայ.
Արեւմը ներկուեցաւ առաջ Գողգոթան,
Ապա թէ ծագեց սուրբ օրն յարութեան:

Գ. ՅՈՒՆԱՆՈՅԱՆ

